

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)
SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)
SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku Spółdzielni Mieszkaniowej "[...]" w K.
przy uczestnictwie Gminy Miejskiej K.
o zasiedzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 marca 2019 r.,
zażalenia uczestnika
na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 9 sierpnia 2018 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. oddała zażalenie,**
- 2. zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2018 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił apelację uczestnika postępowania, Gminy Miejskiej K., od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 6 października 2017 r. o zasiedzenia, stwierdzając, że brak było podstaw do przewrócenia apelującemu przez Sąd Rejonowy terminu do uiszczenia opłaty należnej od apelacji.

W zażaleniu na to postanowienie uczestnik domagał się jego uchylenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie budzi wątpliwości, że opłata należna od apelacji, do uiszczenia której uczestnik został prawidłowo wezwany, została uiszczona po upływie określonego terminu. Uczestnik złożył wniosek o przywrócenie terminu do jej uiszczenia i postanowieniem z dnia 12 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy przywrócił mu termin do „uzupełnienia braków apelacji”.

W orzecznictwie ukształtował się pogląd, że przewidziana w art. 168 § 1 k.p.c. możliwość przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej, który został przekroczony, dotyczy czynności procesowej, a nie jej elementów składowych kreujących ją lub tworzących jej formę (por.m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 27 stycznia 2005 r., II UZ 48/04, nie publ., z dnia 22 lutego 2006 r., III CZ 4/06, nie publ., z dnia 11 stycznia 2008 r., V CZ 121/07, nie publ., z dnia 9 lipca 2008 r., V CZ 44/08, OSNC-ZD 2009, nr B, poz. 55). Jeżeli zatem dojdzie do odrzucenia środka zaskarżenia z powodu nieuiszczenia lub uiszczenia z przekroczeniem terminu opłaty należnej od tego środka, strona nie może skutecznie domagać się przywrócenia terminu do uiszczenia opłaty jako części składowej czynności prawnej, ale powinna wnosić o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej jaką jest wniesienie apelacji. Okoliczności jakie wystąpiły w rozpoznawanej sprawie nie są jednak tożsame z sytuacją, która ukształtowała przytoczoną linię orzecniczą i na co skarżąca trafnie zwraca uwagę w zażaleniu. W rozpoznawanej sprawie wniosek o przywrócenie terminu został złożony przez pełnomocnika uczestnika bezpośrednio po stwierdzeniu, że uchybił

terminowi do wniesienia opłaty i co oczywiste, wniosek został złożony przed odrzuceniem apelacji, co nastąpiło wszak dopiero zaskarżonym postanowieniem Sądu Okręgowego.

Podzielić należy wyrażony w orzecznictwie podgląd Sądu Najwyższego, że w takiej sytuacji wniosek takiej treści jest dopuszczalny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2006 r. III CZ 4/06, nie publ.). Przyjęcie dopuszczalności, w opisanych warunkach, wniosku o przywrócenie terminu do dokonania części składowej czynności procesowej nie oznacza jednak, że dopuszczalność oznacza jednocześnie zasadność, a więc, że zasadność takiego wniosku w ogóle nie podlega badaniu w aspekcie istnienia przesłanek z art. 168 § 1 k.p.c. do przywrócenia terminu. Brak regulacji prawnej wprost odnoszącej się do takiej sytuacji nie oznacza więc, że przywrócenie terminu lub oddalenie wniosku pozostawione zostało swobodnemu uznaniu sądu. Brak regulacji wymaga zastosowania w drodze analogii przepisów kodeksu postępowania cywilnego dotyczących tej materii. Ocenie podlegają zatem okoliczności, które spowodowały uchybienie terminu.

Takiej oceny dokonał Sąd Okręgowy, któremu przedstawiono apelację uczestnika po przywróceniu mu terminu do uiszczenia opłaty od tej apelacji. Stwierdzenie, że termin został przywrócony z naruszeniem przewidzianego w art. 168 § 1 k.p.c. wymagania braku winy skutkuje oceną, że apelacja nie została opłacona, a zatem jej braki nie zostały uzupełnione, co prowadziło do prawidłowego wniosku o konieczności jej odrzucenia.

Sąd drugiej instancji, któremu przyznaje się kompetencję do badania zasadności przywrócenia terminu do wniesienia apelacji jako zupełnej czynności procesowej (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, zasada prawna, z dnia 30 stycznia 1968 r., III CZP 77/67, OSNC 1968/12/202) nie może zostać pozbawiony kompetencji do badania zasadności przywrócenia terminu do uiszczenia opłaty, nie tylko dlatego, że na zupełną czynność procesową muszą składać się jej niewadliwe elementy, ale również dlatego, że brak jest dostatecznych racji dla pozbawienia sądu prawa kontroli sposobu korzystania przez stronę z przywileju złożenia wniosku w warunkach, o którym mowa.

Okoliczności wskazane przez Sąd Okręgowy, które doprowadziły do oceny o bezpodstawnym przywróceniu terminu, wniosek taki czynią w pełni uprawnionym. Sąd Okręgowy trafnie wskazał, że rzeczą pełnomocnika procesowego jest takie zorganizowanie sobie pracy, aby nagłe i niespodziewane wypadki, w tym choroba, nie stały na przeszkodzie w podejmowaniu skutecznych czynności za mocodawcę. W zażaleniu nie zostało zakwestionowane, że obsługa prawna uczestnika obejmuje 29 radców prawnych. Stan taki wykluczał przyjęcie, że zorganizowanie zastępstwa na czas choroby dotychczasowego pełnomocnika leżało poza możliwościami organizacyjnymi skarżącego.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 394¹ § 2 i 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w związku z § 5 pkt 1 i § 2 pkt 6 i § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800), ze zmianą wynikającą z przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2016.1668).